

ВКДП 7-00(01).01

КЕРІВНИЦТВО ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ

12,7-ММ КУЛЕМЕТ “УТЕС”

СЕРПЕНЬ 2019

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

обмежень для розповсюдження немає.

КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З НАЦІОНАЛЬНОЮ
АКАДЕМІЄЮ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ
ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО ТА ЦЕНТРУ
ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

623.4
К36

1

Прим. №__

ВКДП 7-00(01).01

ЗАТВЕРДЖУЮ
Командувач Сухопутних військ
Збройних Сил України
генерал-полковник

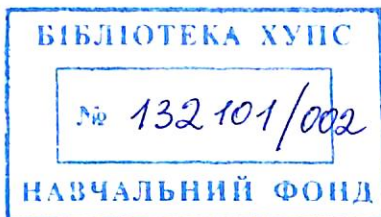

" 6 " серпня 2019 року

ПОПКО

КЕРІВНИЦТВО ЗІ СТРЕЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ

12,7-ММ КУЛЕМЕТ "УТЕС"

Військова керівна
деталізована публікація
командирам
(військовослужбовцям)
загального застосування
з вогневої підготовки

СЕРПЕНЬ 2019

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:

обмежень для розповсюдження немає.

**КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ СПІЛЬНО З НАЦІОНАЛЬНОЮ
АКАДЕМІЄЮ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ
ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО ТА ЦЕНТРУ
ОПЕРАТИВНИХ СТАНДАРТІВ І МЕТОДИКИ
ПІДГОТОВКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

ПЕРЕДМОВА

Ця військова керівна деталізована публікація (далі – Керівництво) розроблено в управлінні бойової підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України спільно з Національною академією сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та Центром оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України.

Керівництво зі стрілецької справи призначено для підготовки особового складу підрозділів Збройних Сил України, які мають на озброєнні 12,7-мм кулемет “Утес”.

Усі питання, що стосуються цього Керівництва направляти до управління бойової підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України на адресу: 04119, м. Київ, вул. Дегтярівська 19, Командування Сухопутних військ ЗС України, або ubp@ksv.dod.ua.

ЗМІСТ

	ПЕРЕДМОВА	2
	ВСТУП	6
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	7
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	8
1	ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ	9
1.1	Призначення й бойові властивості кулемета	9
1.2	Основні частини і механізми кулемета, їх робота при стрільбі	10
2	РОЗБИРАННЯ ТА ЗБИРАННЯ КУЛЕМЕТА	11
2.1	Порядок неповного розбирання кулемета	12
2.2	Порядок збирання кулемета після неповного розбирання	16
2.3	Порядок повного розбирання кулемета	17
2.4	Порядок збирання кулемета після повного розбирання	23
3	ПРИЗНАЧЕННЯ ТА БУДОВА ЧАСТИН І МЕХАНІЗМІВ КУЛЕМЕТА, ПРИЦІЛУ СКП, СТАНКУ, ЕЛЕКТРОСПУСКУ, ПРИЛАДДЯ ТА ПАТРОНІВ	26
3.1	Призначення, будова частин і механізмів кулемета	26
3.2	Призначення та будова оптичного прицілу	37
3.3	Призначення та будова станку 6Т7	40
3.4	Призначення, будова та дія електроспуска	44
3.5	Запасні частини, інструмент і приладдя для кулемета й прицілу	46
3.6	Патронна стрічка та її спорядження	48
3.7	12,7-мм бойові патрони	49
4	РОБОТА ЧАСТИН І МЕХАНІЗМІВ КУЛЕМЕТА	51
4.1	Положення частин і механізмів кулемета до заряджання	51
4.2	Робота частин і механізмів кулемета при заряджанні	51
4.3	Робота частин і механізмів кулемета при стрільбі	52
4.4	Затримки при стрільбі та способи їх усунення	55
5	ДОГЛЯД ЗА КУЛЕМЕТОМ, ЙОГО ЗБЕРІГАННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ	57
5.1	Загальні положення	57
5.2	Чищення й змащування кулемета	59
5.3	Чищення та змащення станка	61
5.4	Догляд за прицілом і його зберігання	61
5.5	Зберігання та обслуговування кулемета й патронів	62
6	ОГЛЯД КУЛЕМЕТА Й ПІДГОТОВКА ЙОГО ДО СТРІЛЬБИ	62
6.1	Загальні положення	62
6.2	Порядок огляду кулемета	63
6.3	Огляд кулемета в зібраному вигляді	63
6.4	Огляд кулемета в розібраному вигляді	64
6.5	Огляд бойових патронів, коробки й патронної стрічки	66
6.6	Огляд прицілу	66

6.7	Огляд станка	66
6.8	Підготовка кулемета до стрільби	67
7	ПЕРЕВІРКА БОЮ КУЛЕМЕТА ТА ПРИВЕДЕННЯ ЙОГО ДО НОРМАЛЬНОГО БОЮ	67
7.1	Загальні положення	67
7.2	Перевірка бою кулемета	69
7.3	Приведення кулемета до нормального бою	70
7.4	Вивірення механічного прицілу	71
8	УСТАНОВЛЕННЯ ЗЕНІТНОГО КУЛЕМЕТА НА БОЙОВІЙ МАШИНИ	71
8.1	Установлення зенітного кулемета	71
8.2	Зенітний приціл ПЗУ-5	74
8.3	Установлення прицілу ПЗУ-5	76
8.4	Переведення ЗКУ з похідного положення в похідно-бойове й ведення вогню	76
8.5	Вивірення ЗКУ, приведення зенітного кулемета до нормального бою	77
8.5.1	Вивірення зенітного кулемета "Утес" з прицілом ПЗУ-5	77
8.5.2	Приведення кулемету до нормального бою	78
9.	ПРИЙОМИ СТРІЛЬБИ З КУЛЕМЕТА	80
9.1	Загальні положення	80
9.2	Переведення кулемета й станка з похідного положення в бойове	83
9.3	Приготування до стрільби	84
9.4	Ведення стрільби	86
9.5	Припинення стрільби	90
9.6	Переведення кулемета й станка з бойового положення в похідне	90
10	ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ З КУЛЕМЕТА	92
10.1	Загальні положення	92
10.2	Спостереження в бою та цілевказівки	92
10.3	Вибір цілі	93
10.4	Вибір уставлень прицілу, точки прицілювання та бокових поправок	93
10.5	Вибір виду вогню й способу стрільби	97
10.6	Вибір моменту для відкриття вогню	98
10.7	Ведення вогню, спостереження за його результатами й коригування	98
10.8	Стрільба по нерухомих цілях і цілях, що з'являються	99
10.9	Стрільба по рухомих цілях	100
10.10	Стрільба з ходу	102
10.11	Стрільба в умовах обмеженої видимості	104
10.12	Стрільба в проміжки та з-за флангів своїх підрозділів	104
10.13	Ведення вогню з зенітного кулемета по наземних і	105

	повітряних цілях	
10.14	Живлення патронами й витрати їх в бою	107
Додатки:		
1	Балістичні та конструктивні дані 12,7-мм кулемета "Утес", патронів, станку, прицілу СКП і електроспуску	108
2	Вимоги безпеки	110
3	Технічне обслуговування	111
4	Основна таблиця для 12,7-мм кулемета "Утес"	115
5	Перевищення траєкторій над лінією прицілювання оптичного прицілу	116
6	Поправка на зміни метрологічних і балістичних умов стрільби та деривацію	117
7	Характеристики розсіювання	118
8	Переміщення цілі (у фігурах) за час польоту кулі	121
9	Кількість патронів, необхідна для ураження поодинокі цілі хоча б одним влученням при стрільбі чергами з 5 пострілів із закріпленими (відкріпленими) механізмами наведення	123
10	Найменші кути безпеки та найменші приціли	126
11	Серединні помилки підготовки вихідних даних для стрільби	127
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	128
	ДЛЯ ЗАМІТОК	129

ВСТУП

Під час ведення бойових дій в Операції об'єднаних сил (раніше Антитерористична операція) ЗС України (далі – ООС (АТО)) накопичений досвід щодо виконання бойових завдань з застосуванням великокаліберних кулеметів.

На сьогоднішній час позиційна війна вносить нові вимоги в тактику застосування великокаліберних кулеметів (далі – ВКК) та потребує нових підходів в підготовці розрахунків. За досвідом ведення бойових дій в ООС (АТО) основна мета застосування ВКК подавлення у противника волі до ведення ефективного і точного вогню, а також нанесення втрат його живій силі. При цьому необхідно враховувати що в сучасному бою щільність бойових порядків противника набагато менша а мобільність цілей набагато зросла. Також зросла дальність ведення вогню. Тому важливо готувати розрахунки ВКК до ведення вогню на великі дальності та основну увагу приділяти швидкому та скритному зайняттю непідготовлених позицій, використанню природних укриттів, раптове відкриття вогню та переміщення на нову позицію.

Керівництво зі стрілецької справи 12-мм кулемет “Утес” містить загальні відомості щодо призначення, бойових властивостей кулемета, будови і роботи його основних частин і механізмів під час стрільби, правила догляду та обслуговування, розглянуто прийоми та правила стрільби, а також порядок перевірки бою кулемета та приведення його до нормального бою (вивірки механічного прицілу).